

Het vleugelloze vrouwtje (Foto: Violet Middelman)

Grote wintervlinder

tekst: Jan Jaap Boehlé

In de winter denk je niet direct aan insecten en zeker niet aan vlinders. Toch zijn er ook 's winters vlinders actief, geen dag- maar nachtvlinders. Wanneer je in het donker door het bos of door een wijk met groen rijdt zie je ze in de lichtbundel van je koplampen vliegen. De soorten die je dan ziet zijn vaak november- en wintervlinders. De soort die ik er uit wil lichten is de grote wintervlinder, die komt in tuinen algemeen voor. Deze soort zie je niet in je lichtbundel omdat ze net iets hoger, op zo'n 2 meter, heen en weer vliegen tussen steeds dezelfde bomen.

Tegen de avond komen ze op het licht af en zitten ze, meestal met meerdere exemplaren op ruit of muren. De kans is groot dat je ze 's ochtends rondom de buitenlamp nog kunt vinden. Als je door het bos wandelt en op de stammen van grotere bomen let, in mijn ervaring vooral eik, kun je ze regelmatig tegen de stam zien zitten, vaak op 2 meter hoogte. Het zijn allemaal mannetjes. Het leuke is dat ze nogal variabel zijn. De kleur varieert van gebroken wit tot oranjebruin en de dwarsbanden op de vleugel zijn bij de een bruin of zwartachtig terwijl ze bij de ander zo'n beetje ontbreken of gespikkeld zijn. Al deze variaties kunnen door elkaar

voorkomen. Wat ik toch altijd wel kenmerkend vind, is de zwarte punt op het midden van de vleugel.

Het vrouwtje is een heel ander verhaal. Om dat te vinden moet je tegen het donker echt op zoek. Ze zijn vleugelloos, daardoor herken je ze haast niet als vlinder. Meestal hebben ze een geelwitte kleur met zwarte stippen en kruipen langs de stam van boom of struik omhoog. Van eind oktober tot begin januari kun je ze bij zacht weer en vooral bij een weersomslag van koude naar warmere temperaturen vinden. Ze voeden zich met sap dat uit wonden van boomstammen vloeit, met overrijp en rottend fruit. Ook met het drinken van water kunnen ze nog de nodige voedingsstoffen binnen krijgen.

Grote wintervlinders overwinteren als ei. De rups is strokleurig tot donkerbruin met gele vlekken aan de zijkanen. Het zijn spanners dus ze bewegen zich op de kenmerkende manier voort door het lichaam beurtelings te krommen en weer te strekken. Bij gevaar imiteren ze een takje door zich te strekken. Het rupsenstadium duurt van april tot juni. Vele soorten bomen en struiken zijn als waardplant geschikt met een voorkeur voor meidoorn en eik. Ze verpoppen zich in de grond om te overzomereren en komen eind oktober als vlinder weer tevoorschijn.